

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere legislativă are ca obiectiv instituirea în *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public* a obligației instituțiilor publice de a publica lista funcțiilor publice din cadrul acestora, împreună cu numele persoanelor care sunt încadrate în muncă pe aceste funcții, venitul salarial ori de altă natură obținut în cadrul funcțiilor publice și un curriculum vitae al acestor persoane, conținând studiile absolvite, experiența profesională, abilitățile IT, competențele lingvistice.

Încă din varianta sa inițială, Legea nr. 544/2001, prin art. 5 al. 1 lit. c) a stabilit că publicul poate avea acces doar la datele privind personalul de la conducerea autorității sau instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice.

Însă schimbările sistematice și structurale care au avut loc pe parcursul ultimilor ani, din nevoia continuă de dezvoltare a serviciilor oferite de stat prin instituțiile sale, au generat o rețea de resurse umane greu de coordonat și accesat, situație inacceptabilă pentru administrația publică, a cărei operativitate și transparență trebuie să fie din ce în ce mai mare. Transparența aduce lumină asupra activităților întreprinse de autoritățile și instituțiile publice, promovând responsabilizarea angajaților și facilitând funcționarea mecanismelor legale prin care aceștia pot fi trași la răspundere.

Plecând de la această situație de fapt, devine necesară realizarea unui compromis în sprijinul transparentizării administrației publice, prin publicarea listei de funcții existente în administrație, de angajați care activează în cadrul lor, a veniturilor salariale primite de aceștia, precum și a CV-urilor în baza cărora aceștia au fost angajați.

Interesul care stă la baza unei asemenea modificări este de ordin public și are un caracter legitim.

În primul rând, pentru asigurarea unei transparențe cât mai ridicate a aparatului public, susținut financiar de cetățeni, este perfect normal și justificat ca aceștia să aibă acces la informațiile ce țin de funcționarea administrativă a sa și de personalul plătit din banii publici. În plus, în virtutea faptului că locurile de muncă din sistemul public pot fi ocupate de orice cetățean, cu respectarea principiului egalității de șanse, este firesc ca aceștia să cunoască ce posturi există în instituții, care dintre ele sunt scoase la concurs și care sunt condițiile necesare pentru a accede la ele. Prin cunoașterea CV-ului persoanei care a ocupat în trecut postul de care este interesat, cetățeanul își poate forma o părere cu privire la candidatul pe care instituția îl caută, iar prin cunoașterea venitului oferit, va ști dacă din punct de vedere patrimonial, postul i se potrivește.

Această transparență va contribui la eliminarea mediului existent până la acest moment în aparatul public, un mediu propice pentru promovarea unor situații de favoritism și nepotism¹ în ocuparea posturilor publice, numindu-se persoane fără competență ori expertiză relevantă în domeniile prevăzute în fișa postului. În plus, se va

¹ Favoritismul și nepotismul în acest sector sunt demersuri asociate de practica internațională fenomenului de corupție.

acorda în mod real posibilitatea cetățenilor de a sesiza neregularitățile identificate în sistem, cum ar fi cazuri de corupție, incompatibilități, conflicte de interese etc.

În al doilea rând, un aspect important al rațiunii acestei modificări este acela al facilitării posibilității cetățenilor de a acționa în justiție personalul din aparatul public care a adus încălcări ale drepturilor și libertăților lor. Practica a arătat că zilnic se săvârșesc numeroase acte de abuz în serviciu rămase nesancționate întrucât ele nu sunt declarate. Unul dintre motivele pentru care acestea rămân necunoscute este faptul că cetățenii nu au cunoștință despre persoanele împotriva cărora pot depune plângere la conducerea instituției sau la autoritățile competente. Informațiile cu privire la funcția deținută și nume ar constitui un mod de facilitare a accesului cetățenilor la repararea prejudiciului creat, conducând la încurajarea lor de a apela la metodele puse la dispoziție de lege pentru aceasta. Anonimatul personalului plătit chiar din banii cetățenilor îl pune la adăpost de inconvenabilele plângeri și sesizări împotriva sa și, astfel, creează un mediu încurajator pentru încălcările drepturilor cetățenilor. De altfel, cunoașterea informațiilor privind organigrama detaliată a instituțiilor și personalul angajat facilitează accesul cetățenilor la serviciile oferite de acestea, prin identificarea exactă a departamentului și persoanei la care pot apela și care are competența de a răspunde solicitărilor petenților.

În al treilea rând, faptul că, totuși, numele și prenumele persoanelor aflate la conducerea instituțiilor publice și celor responsabile cu difuzarea informațiilor publice sunt comunicate din oficiu, este o recunoaștere a legiuitorului că aceste date trebuie să fie oferite publicului larg, lucru justificat de interesul public, care este mai presus de cel privat. Or, interesul este același, fie că vorbim despre conducerea instituțiilor, fie că vorbim de alte funcții în aparatul de stat, motiv pentru care nu se justifică această diferență de tratament. Cetățenii au dreptul să cunoască informații atât cu privire la posturile de conducere, cât și cu privire la cele din subordine, cu atât mai mare fiind interesul pentru acestea din urmă.

De altfel, și OUG nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice prevede la art. 51 alin. 1 lit. e) obligația pentru aceste întreprinderi de a publica pe pagina proprie de internet componenta organelor de conducere ale societății, CV-urile membrilor consiliului de administrație și ale directorilor sau, după caz, ale membrilor consiliului de supraveghere și membrilor directoratului.

Prezentul demers legislativ nu constituie o încălcare a legislației privind prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestora, întrucât datele despre care se face vorbire fie sunt deja publice, dar în sisteme greu de accesat, fie nu au caracterul de a fi date cu caracter personal, așa cum sunt ele definite în legislația românească. Astfel, art. 3 lit. a) din Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date stabilește că datele cu caracter personal sunt *"orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă; o persoană identificabilă este acea persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în mod particular prin referire la un număr de*

identificare ori la unul sau la mai mulți factori specifici identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale". Aceași definiție se regăsește și în Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal din 28.01.1981, care prevede la art. 2 lit. a) că *"în scopul prezentei convenții: date cu caracter personal reprezintă orice informație privind persoana fizică identificată sau identificabilă (persoană vizată)"*.

Potrivit Codului civil (art. 82 și urm.), atributele de identificare ale persoanei fizice sunt numele, domiciliul și reședința, starea civilă. Așadar, numai prin coroborarea acestor trei elemente se poate ajunge la identificarea persoanei, iar orice alte informații cu privire la acea persoană nu prezintă dată cu caracter personal dacă nu este asociată cu atributele persoanei fizice.

Astfel, numele, venitul și curriculum vitae al personalului instituțiilor publice nu fac parte din categoria datelor cu caracter personal întrucât nu sunt asociate mijloacelor de identificare, iar publicarea acestora nu reprezintă o prelucrare a unor asemenea date. Dacă s-ar considera astfel, nici informațiile privitoare la persoanele din conducerea instituțiilor, aflate la îndemâna publicului la acest moment, nu ar trebui să fie publicate.

Pe de altă parte, o lege reprezintă interesul general și este concepută în sprijinul utilității sociale. Legiuitorul unui stat are obligația de promovare a drepturilor și intereselor cetățenilor săi și de asigurare a posibilității reale de exercitare a acestora. Interesul general necesită uneori sacrificiu din partea unor interese private, cu respectarea echilibrului dintre cele două, iar adoptarea prezentei inițiative legislative duce la promovarea concurenței, transparenței și seriozității aparatului de stat.

În plus, față de prevederile art. 1 din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice care prevăd obligația depunerii declarației de avere și de interese de către anumite categorii de funcționari publici, veniturile acestora apar ca fiind publice. Ca atare, afișarea lor pe paginile de internet nu înseamnă decât o reluare a procesului de publicare deja efectuat. Interesul pentru prezentarea în forma dorită prin prezenta propunere legislativă rezidă din necesitatea de centralizare a informațiilor pentru un acces facil și comod al cetățenilor.

Veniturile obținute în cadrul instituțiilor publice nu sunt altceva decât remunerații plătite de către cetățeni, iar în virtutea respectării drepturilor lor, statul are obligația de a-i informa despre circuitul banilor publici, inclusiv atunci când face plăți către personalul din aparatul public.

Prevederile art. 31 din Constituția României dispun faptul că *"dreptul persoanei de a avea acces la informațiile de interes public nu poate fi îngrădit"* și *"autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal"*. Informațiile despre care am făcut vorbire sunt informații de interes public și intră în categoria treburilor publice, motiv pentru care instituțiilor de stat trebuie să le fie stabilită obligația de a le aduce la cunoștința publicului larg.

Astfel, modificarea și completarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la

informațiile de interes public ar avea ca scop:

1. Aducerea la cunoștința publicului a personalului care activează în folosul său în cadrul administrației publice, a competențelor care îi recomandă, precum și a veniturilor salariale ce le sunt alocate;
2. Stimularea viitorilor candidați la posturile publice, aceștia reușind să înțeleagă aprioric organizarea instituției în care vor activa, structura departamentală, fișa de post și competențele persoanei care a ocupat postul pe care acesta îl vizează, precum și remunerația aferentă;
3. Creșterea gradului de transparență la nivelul administrației, facilitând implementarea în viitor a unui sistem de evaluare a angajaților pe criterii de competitivitate;
4. Oferirea posibilității terților să sesizeze administrației neregulile identificate și posibile cazuri de corupție ori incompatibilitate;
5. Garantarea unei practici democratice și instituirea unui solid impediment în calea corupției în procesul de recrutare în funcția publică.

Inițiator,

Deputat Alma GORGHIU

